

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ДОРОГІЙ Р.Е., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. Діти-індіго як феномен сучасного суспільства.....	254
ЄНА А.С. Психологічні аспекти адаптації внутрішньо переміщених осіб.....	256
КОСТЮ С.Й. Психологічні особливості та специфіка готовності молоді до створення власної сім'ї.....	258
КОЦАН О.М. Художня інтерпретація музичних творів як засіб розвитку творчих здібностей піаніста в процесі професійної підготовки.....	260
КРАВЧЕНКО Т.М. Аналіз професійної підготовки фахівців з маркетингу у Великобританії.....	262
КРІЧФАЛУШІЙ Р., ТЕЛИЧКО Н. Використання мультимедійних засобів на уроках англійської мови задля формування іншомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи.....	264
КУРИЛО Л. Ф. Особливості формування інтелекту дітей у психолого-педагогічній теорії М. Монтесорі.....	266
КУРИЛО О.Й., БОГДАН В.П. Характеристика готовності майбутніх вихователів до інноваційної діяльності у закладі дошкільної освіти.....	268
КУРИЛО О.Й., КУЗІСЬКА Х.Ф. Наукові основи проблеми статевого виховання дітей дошкільного віку.....	270
КУРИЛО О.Й., КУКУРУДЗА А.Р. Професійне становлення майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти: до сутності поняття.....	272
ЛИПЧАНКО-КОВАЧИК О.В. Розвиток критичного мислення на заняттях англійської мови.....	274
МАРКІВ Т. М. Ефективність застосування індивідуальної освітньої орієнтації студента.....	276
МАРЦЕНЮК М.О. Психологічні ресурси особистості в доланні стресу.....	277
МОРГУН А.В. Читання як вид мовленнєвої діяльності людини.....	279
МОРОЗ Ф. В. Визначення психологічних особливостей і основних засобів характеру навичок у займаючихся.....	281
ОРОС С., ТЕЛИЧКО Н. Навчання англомовного монологічного спілкування учнів старшої школи за допомогою відеодebатів.....	282
ОСТРОВСЬКА М.Я. Формування інформаційної культури вчителя початкової школи в контексті концепції НУШ.....	284
ПАВКО А. І. Принципи педагогічної системи Марії Монтесорі в контексті ретроспективного та сучасного освітньо-виховного процесу.....	286
ПОПОВИЧ А. М., ЛАЛАК Н. В. Соціально-педагогічний супровід дітей з вадами слуху в умовах інклюзивного освітнього середовища.....	288
СЛАВА Я.В., ФЕНЧАК Л.М. Удосконалення формування соціальної компетентності у здобувачів початкової освіти як необхідність в умовах сьогодення.....	291
СТАРОСТА В.І. Країна майбутнього працевлаштування: погляди студентів та аспірантів.....	293
ТИЩЕНКО О.Л. Формування професійної компетентності фахівців туристичної галузі.....	295
ТЯГУР Л.М. Особливості здатності до саморозвитку викладачів закладів фахової передвищої освіти.....	297
ФЕЛЬЦАН І.М., РУШАНСЬКІ Ю.І. Сутність та характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності у процесі розвитку навичок іншомовного спілкування.....	299
ФЕЛЬЦАН І.М., СИДУН Ю.В. Психологічні та вікові передумови навчання усного спонтанного мовлення.....	300
ШКРІБА А.В. Характеристика феномену методичної культури майбутніх учителів початкових класів.....	302

В основі діалогічного мовлення лежить принцип взаємодії, що передбачає формування навичок самовираження та толерантного сприйняття, об'єктивного реагування на мовний код, розвиток міжкультурної компетентності, що неодмінно стає актуальним у процесі спілкування представників різних національних та соціальних груп. Визначальною рисою діалогічного мовлення є спонтанність, оскільки його зміст залежить від реакцій співрозмовника. Отже, можна припустити, що монолог дає змогу відпрацьовувати і запам'ятовувати структури, які згодом можна використовувати у монологічному мовленні.

Науковцями доведено, механізм говоріння іноземною мовою не функціонує так само, як механізм говоріння рідною мовою. Людина може втримати в пам'яті набагато менше іноземних слів, повільніше усвідомлює сказане іноземною мовою, та важче формує висловлювання з дотриманням всіх граматичних норм [4].

Процес говоріння передбачає певні етапи – від зародження внутрішньої ідеї до зовнішнього вираження. Перехід між етапами може стати помітним, у випадку, якщо рівень володіння мовою є недостатнім. Опитування свідчать, що навичку говоріння українські школярі відносять до найбільш складних, адже важливою умовою для здійснення говоріння є володіння комплексом фонетичних, граматичних та лексичних навичок, а також обумовлене індивідуальними особливостями особистості, схильністю до самопрояву, готовністю до взаємодії з іншими, гнучкістю мислення, загально мовленнєвою компетентністю, вмінням говорити мовою без використання підказок.

Література

1. Бичок А.В. Говоріння як мета і засіб комунікативного навчання іноземній мові в процесі міжкультурного іншомовного спілкування майбутніх фахівців економічних та технічних спеціальностей / А. Бичок / Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка, соціальна робота. Випуск 32. – С. 22-24.

2. Навчання учнів монологічному мовленню на уроках англійської мови: освітній проєкт «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/navchannya-uchniv-monologichnomu-movlennyu-na-urokah-angliysko-movi-v-7-klasi-3680.html>

3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – С. 341.

4. Говоріння як вид мовленнєвої діяльності [Електронний ресурс] // Хмельницький національний університет. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://naurok.com.ua/rekomendaci-schodo-organizaci-frontalno-grupovo-roboti-na-urokah-pravoznavstva-140844.html>.

УДК 159.922.6:37.016:81'233

ФЕЛЬЦАН І.М., СИДУН Ю.В.
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ВІКОВІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ УСНОГО СПОНТАННОГО МОВЛЕННЯ

Згідно концепції загальної середньої освіти та навчання іноземних мов і культур, стратегія старшої школи передбачає удосконалення іншомовних

навичок і вмінь сформованих в основній школі. Зміст мовного і літературного компонентів спрямований на досягнення належного рівня іншомовного спілкування, розвиток практичних навичок усного і писемного мовлення, із залученням до художньої літератури з метою інтеграції у світовий культурний простір та розвитку соціокультурної компетентності, як однієї із фундаментальних у XXI столітті. Основною метою навчання ІМ визначено формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності та розвиток навичок усного мовлення на рівні не нижче В1 [1].

Мовленнєва діяльність людини тісно пов'язана з усіма сферами людської свідомості, це складний процес відображення оточуючого світу в особливих символічних формах, достатньо складний вид діяльності. Саме тому, у психології мовлення тривалий час зберігалася тенденція вивчати мовлення тільки у тандемі з мисленням [2].

Аналіз методичної літератури дозволяє зробити висновки про вплив психологічних та вікових характеристик на процес формування усного спонтанного мовлення. З одного боку, підлітковий вік активізує творчі здібності учнів, збільшується потенціал пам'яті та мислення, відбувається процес розширення меж свідомості, уяви та формування суджень, що відносять до мета когнітивних навичок освіти, а з іншого – процес самовизначення особистості може відбуватися на тлі надмірного емоційного збудження та прояву категоричності індивідуальних суджень [3; 4]. У такому середовищі, посилюється необхідність регулювання процесу вчителем, створення позитивного мікроклімату у групі, формування стійких умов для комунікації, пошуку методів, що схиляють до усного спонтанного мовлення, взаємодії та рефлексії.

Головними формами розвитку усної комунікації вважають діалог та монолог, які передбачають спілкування з однією або необмеженою кількістю осіб. Системність та послідовність в організації різних форм мовленнєвої діяльності гарантує формування не лише лінгвістичної, але також соціолінгвістичної та соціокультурної компетентності. У процесі формування монологічного та діалогічного мовлення активуються когнітивні процеси мислення: аналіз, планування, прогнозування, порівняння, поведінки відповідно до певного контексту.

Принцип взаємодії лежить в основі формування навичок усного спонтанного мовлення, саме тому гуманістичний підхід є наскрізним на уроках іноземної мови у старшій школі. Екстралінгвістичні фактори можуть впливати на успіхи учня, визначати готовність до бесіди та дискусії, вираження особистого відношення, самовизначення, самопрезентації, прояву лідерських якостей, навичок роботи у групі та індивідуально. Важливими чинниками, що прогнозують мовленнєву майстерність є досвід, рівень попередньої підготовки, загально-особистісні якості та вміння учнів, соціокультурна ідентичність.

Динаміка усного спонтанного мовлення передбачає швидкість реагування на зовнішні інформаційні потоки. Учні, яким притаманна монотонність у спілкуванні, зазнають труднощів під час діалогічного мовлення, що може

тракуватися співрозмовником як відсутність бажання до співпраці, ентузіазму та мотивації. Встановлено, що учні старшої школи легше сприймають абстрактну інформацію ніж фактичну, для них притаманний егоцентричний характер сприйняття оточення – учні з розвиненими лідерськими задатками можуть демонструвати надмірний ступінь самопрояву у класі та «гасять» менш активних. Учитель, у такому контексті, бере на себе роль адміністратора та менеджера, встановлює часові та просторові межі для учасників.

Узагальнюючи, можемо констатувати, що успіх та ефективність формування навичок усного спонтанного мовлення у старшій школі безпосередньо пов'язані з психічними властивостями і станами особистості, особливостями прояву почуттів, уваги, волі (рішучість, сумнів, впевненість) для певної вікової категорії, що вносить свої корективи в організацію процесу формування навичок іншомовного спілкування.

Література

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
2. Психологія мовлення і психолонгвістика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Калмикова Л.О., Калмиков Г.В., Лапшина І.М., Харченко Н.В.; За заг. ред. Л.О.Калмикової. – К.: ПереяславХмельницький педагогічний інститут, в-во “Фенікс”, 2008. – 245 с.
3. Алферов А. Д. Психологія розвитку школяра. – К.: Фенікс., 2000. – С. 385.
4. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: Навчальний посібник. - К.: Академвидав., 2009.- С. 358-359.

УДК 378:373.3.011.3-051:37.013.2:008

ШКРІБА А.В.
Мукачівський державний університет

ХАРАКТЕРИСТИКА ФЕНОМЕНУ МЕТОДИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Інтеграція України у світовий освітній простір зумовлює модернізацію початкової освіти, яка ставить нові вимоги до особистості вчителя початкових класів, до рівня його методичної культури, що має відповідати сучасним запитам в контексті реформування.

Сьогодні учитель поставлений в ситуацію методичного вибору, яка, на думку Н. Грицай, передбачає високий рівень відповідальності під час прийняття методичних рішень, що виявляються в проектуванні педагогічної діяльності, самостійному пошуку і грамотному визначенні ефективних форм, методів і технологій навчання, критичному аналізі своєї педагогічної діяльності, впровадженні авторських програм, проведенні дослідницької роботи та ін. Авторка стверджує, що вища педагогічна освіта має стати школою професійного та духовного формування особистості майбутнього вчителя, забезпечити успішне проходження кожним здобувачем власної траєкторії професійного становлення. Важливе значення у цьому процесі має методична діяльність

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>